

ΆΡΜΟΔΑΙ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΓΥΡΩ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ



αρμολόι

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ
ΚΑΙ ΤΑ ΓΥΡΩ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ

Έκδιδεται άπό συντακτική έπιτροπή
με τή συμπαράσταση τής Προοδευτικής Ένώσεως
Πυρσόγιαννης

Υπεύθυνος Σύνταξης
Βασίλης Παπαγεωργίου

Διόρθωση - Έπιμέλεια - Σελιδοποίηση
Χρίστος Ζαφείρης - Κλέαρχος Τσαουσίδης

Γραφεία Περιοδικοῦ
Β. Κωνσταντίνου 42 - τηλ. 229.321 - **Λάρισα**

Έτησια συνδρομή:
Έσωτερικοῦ δρχ. 140
Έξωτερικοῦ δολ. 12

Αλληλογραφία - Έγγραφές
συνδρομητῶν και
έμβασματα:
Θανάσης Παπαγεωργίου
Βασ. Κωνσταντίνου 42
Λάρισα

Φωτοστοιχειοθεσία
Γ. Κάτος
Αλ. Δελμούζου 7
Θεσσαλονίκη

Έκτύπωση
Βερβερίδης - Πολυχρονίδης
Αλ. Παπαναστασίου 58
Θεσσαλονίκη

Περιεχόμενα

	σελ.
Τά παρόπονα πολλά, οι έλπιδες ὅμως περισσότερες (τής Σύνταξης)	1
Απαραίτητη ή ένημέρωση	2
Μελέτη γιά τήν άνάπτυξη τής παραμεθόριας περιοχῆς Πωγωνίου-Κονίτσης-Ζαγορίου-Μετσόβου (Ι. Πατέλλη)	2
Καλή άνταμωση τό Δεκαπενταύγουστο	8
Ταξίδι στήν Περσία	9
Γυναικούβεντες (Γ. Βλάχου)	17
Πυρσογιαννίτικα τζάκια	19
Οι πελεκάνοι και η τεχνική τους	28
«ὅσα ἔμαθα νά μάθεις κι ὅσα ἔπαθα νά πάθεις» (Διήγηση τοῦ μάστορα Δήμου Φλίνδρη)	30
Οι πελεκάνοι τοῦ τόπου μας μιλοῦν γιά τή δουλειά τους	32
Η παραστιά (πυρουστιά): κέντρο τοῦ άγροτικοῦ σπιτοῦ και τής οικιακής τεχνολογίας (ἀπόσπασμα από παραδόσεις τής καθηγ. Άλκης Κυριακίδου - Νέστορος)	38
Ειδήσεις	40
Άνοιχτή έπιστολή στόν κ. Νομάρχη - Ο παρακαμπτήριος - Τό νέο κτίριο τοῦ ΟΤΕ -	
Η δενδροφύτευση - Ο δρόμος τής Κράπας - Γιά τά χωριά μας γράμματα - κριτικές	

Τά παράπονα

πολλά,

οι έλπιδες

ὅμως

περισσότερες

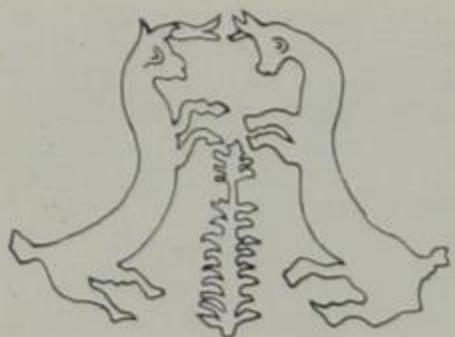
Πιστεύουμε πώς ό μόνος τρόπος νά κρατηθεί ή πολιτιστική μας παράδοση είναι ή αμεση και ζωντανή έπαφή μέ τό χῶρο. Τό πρόβλημα είναι σύνθετο και δέν έξαρταται μόνο ἀπ' τή στάση και συμπεριφορά ἐκείνων πού ἀγωνιοῦν και μετέχουν δημιουργικά στίς ἀνάγκες τοῦ τόπου. Θά παραμένει σοβαρό πρόβλημα, ὅσο ή πολιτεία ἀπέχει.

Οι περσινές πολιτιστικές ἐκδηλώσεις στήν Πυρσόγιαννη (τοπικό πανηγύρι, ἔκθεση φωτογραφίας μέ θέματα ἀπό τίς κατασκευές και τόν καθημερινό βίο τῶν μαστόρων τῆς πέτρας, θεατρική παράσταση τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Θεάτρου μέ τό «Φωτεινό» τοῦ Κατηφόρη) ὁργανώθηκαν μέ προσωπική μας δουλειά και ἐνισχύθηκαν οίκονομικά ἀπ' τούς χωριανούς μας. Ἐνημερώσαμε και προσκαλέσαμε τήν πολιτεία και συγκεκριμένα τό ύπουργειο Πολιτισμοῦ, τόν ΕΟΤ, πνευματικά ίδρυματα και πολιτιστικά σωματεῖα γιά μιά οὐσιαστικότερη ἐπικοινωνία και βοήθεια, γιατί πιστεύουμε πώς ή προσέγγιση θεμάτων πολιτιστικοῦ ἐνδιαφέροντος δέν πρέπει νά είναι περιστασιακή, εύκαιριακή και πρόχειρη.

Ἡ πολιτεία, δυστυχῶς, δέν «ἔσπεισε». Ἐλπίζουμε και εύχόμαστε τό γεγονός αύτό νά είναι συμπτωματικό. Τό κακό είναι ὅτι χαμένα οὐσιαστικά θά είναι τά χωριά μας...

“Ο, τι λέγεται, λέγεται μέ ἀγάπη σέ μιά προσπάθεια γιά τήν ἀξιοποίηση τῶν τελευταίων πολιτιστικῶν δυνατοτήτων στά χωριά μας. Αύτοί πού διοικοῦν πρέπει και νά ἀκοῦνε γιά νά ξέρουν. Οι ἀπόψεις και οι σκέψεις μας δέν ἔχουν σκοπό νά δικάσουν. Διάλογο και ἀνάλυση κάνουμε. Πονᾶμε τόν τόπο μας και προσπαθοῦμε νά τόν βοηθήσουμε. Ἐχουμε πολλές ἀντιρρήσεις, παράπονα και φόβους, κρατοῦμε ὅμως περισσότερες ἔλπιδες. Ἀν κάτι ἀπ' ὅσα λέμε είναι χρήσιμο, ἄς τό ἀξιοποιήσουμε ὅσο είναι καιρός. Φτάνουν οι ύποσχέσεις, τά «χωροταξικά σχέδια» και οι συγκινησιακές περιγραφές.

Ὑπάρχει τό μεράκι, περιμένουμε τούς κρατικούς φορεῖς γιά νά συνεργαστοῦμε. Τά Μαστοροχώρια τοῦ Γράμμου δέν είναι ὁ ἔρημωμένος τόπος, ὅπως μᾶς τόν παρουσιάζουν, ὅπως τόν ἔκαναν...



‘Απαραίτητη ή ένημέρωση

Τά εξόδα τῶν καλοκαιρινῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων στήν Πυρσόγιαννη καλύφθηκαν ἀπό ἔθελοντικές προσφορές τῶν χωριανῶν μας. Ἡ ἐκθεση φωτογραφίας καὶ ἡ παράσταση τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Θεάτρου στοίχισαν 55.000 δρχ.

‘Αναλυτικότερα, οἱ 240 φωτογραφίες διαστάσεων 24×30 καὶ 30×40 πάνω σέ νοβοπάν καὶ μέ πλαστικό περίγυρο στοίχισαν 40.000 δραχμές, οἱ διαφημίσεις (πανώ, ἀφίσεις) καὶ οἱ ἡλεκτρικές ἐγκαταστάσεις 7000 δραχμές καὶ ἡ παράσταση τοῦ «Φωτεινοῦ» ἀπό τὸ Ἡπειρωτικό Θέατρο 8.000 δραχμές.

Οἱ ύπόλοιπες 10.000 δρχ. ἀπό τίς 65.000 πού συγκεντρώθηκαν, μέ σύμφωνη γνώμη τῆς ἐρανικῆς ἐπιτροπῆς (Γιάννης Μαυρομάτης, ἐργολάβος οἰκοδομῶν, Βασίλης Παπανικλάου, ἐργολάβος οἰκοδομῶν,

Κώστας Μαρτσέκης, δάσκαλος καὶ Θανάσης Παπαγεωργίου, πολιτικός μηχανικός), παραδόθηκαν στή σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ γιά τίς ἀνάγκες του.

Εὐχαριστοῦμε γιά τήν προσφορά. Εἴμαστε ὅμως ύποχρεωμένοι νά διαθέσουμε καὶ τίς 10.000 δραχμές γιά ἄλλες 150 φωτογραφίες, πού ἥδη ἐτοιμάζονται.

‘Ετσι, τό λαογραφικό μας μουσεῖο ἔχει ἀπό τώρα στήν κατοχή του 400 σπάνιες φωτογραφίες, μέ θέματα ἀπό τίς κατασκευές τῶν μαστόρων μας καὶ τόν καθημερινό τους βίο.

Ἡ σύνταξη τοῦ περιοδικοῦ αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά εὐχαριστήσει δημόσια δόλους τούς χωριανούς πού ἔσπευσαν αὐθόρμητα νά καλύψουν, μέ ἔθελοντικές προσφορές, τά εξόδα τῶν καλοκαιρινῶν πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων.

**ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ**

23 ΙΑΝ. '78

Γιά τόν κ. Γιώργο Κουρλό καὶ τούς συνεργάτες του

Θερμές εύχαριστίες γιά τό «‘Αρμολόι» πού μοῦ στείλατε. Τό πρωτοεīδα (τεῦχος 4-5), τό χάρηκα καὶ τό θαύμασα. Εὕχυμο καὶ καθαρό, δέν ύπηρετεī ἀπλῶς μιά ιδέα ἥ ἔνα πάθος: ἀνοίγει δρόμους καὶ καθιερώνει εἶδος στή δημοσιογραφία μας.

Μέ πολλήν ἔκτιμηση
Τάκης Λαμπρίας

Μελέτη γιά τήν άνάπτυξη της

παραμεθόριας περιοχῆς

Πωγωνίου-Κονίτσης-

Ζαγορίου-

Μετσόβου



Τό «'Αρμολόι» άναδημοσιεύει μέ χαρά τίς ἀπόψεις τοῦ οἰκονομολόγου-μηχανικοῦ κ. I. Πατέλλη, πού συνεργάστηκε στή μελέτη άνάπτυξης τῆς περιοχῆς μας, ἐπικροτώντας τίς ἀπόψεις του, πώς «τό νά γίνονται συνεχῶς άναπτυξιακές - χωροταξικές μελέτες γιά τά «χρονοντούλαπα» δέν ἔξυπηρετεῖ καί δέν βοηθάει κανένα».

Η μελέτη άνατέθηκε τό 1973 ἀπό τό Υπουργεῖο Εσωτερικῶν. Η ἀμοιβή της ἦταν 3 ἑκατ. δρχ. καί ὅλοκληρώθηκε τό 1976.

Η μελέτη ἀφορᾶ τήν προσπάθεια άνάπτυξης τῆς παραμεθόριας περιοχῆς τῆς Ήπείρου. Η περιοχή ἀπό τίς περισσότερο καθυστερημένες στή χώρα, περιλαμβάνει συνολικά 202 κοινότητες μέ 48.000 κατοίκους καί ἔκταση, μέ ἐντονα ὄρεινό χαρακτήρα, 3,7 ἑκατ. στρέμματα.

Στήν άνάγκη ἐκπόνησης τῆς μελέτης ὁδήγησαν δύο κυρίως διαπιστώσεις. Πρῶτα ἡ διαπίστωση τῆς δραματικῆς μείωσης τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς στό διάστημα μεταξύ τῶν ἀπογραφῶν τοῦ 1961 καί 1971. Ο πληθυσμός στή δεκαετία 1960-70 ἐλαττώθηκε κατά 28% περίπου. Τό φαινόμενο αὐτῆς τῆς μεγάλης πληθυσμια-

κῆς μείωσης παίρνει ἀκόμη μεγαλύτερες διαστάσεις μέ τά συμπεράσματα στά όποια ὁδηγεῖ ἡ μελέτη τῆς εἰκόνας τῶν μεταβολῶν στήν πυραμίδα τῶν ἡλικιῶν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς, ἡ όποια ἐμφανίζει διαστολή πρός τίς μεγάλες ἡλικίες, ἐλαχιστοποίηση στίς προεφηβικές καί συστολές στό φάσμα τῶν ἡλικιῶν τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ. "Αν ἡ κατάσταση αὐτή συνεχιστεῖ μέ τόν ἴδιο ρυθμό, σέ χρονικό διάστημα μιᾶς περίπου γενιᾶς, ὁ τόπος θά ἔχει ἐρημωθεῖ. Δεύτερη διαπίστωση εἶναι ἡ ἐγκατάλειψη τῆς γῆς. "Ενα στοιχεῖο γιά τήν ἐκτίμηση τῆς κατάστασης αὐτῆς εἶναι καί ἡ ἔκταση τῆς «γῆς πού σχολάζει», ἡ όποια ἐκτιμᾶται ὅτι καλύπτει περίπου τό 50% τῆς γεωργικῆς γῆς, δηλαδή ἔκταση 130.000 στρεμμάτων περίπου.

"Ετοι γίνεται φανερό πώς τά βασικά μεγέθη τῆς περιοχῆς, ὁ πληθυσμός, τό εἰσόδημα καὶ ή γῆ, βρίσκονται σέ δυσμενή ἐξελικτική πορεία.

Τά διαπιστωμένα αύτά σημαντικά γεγονότα συναρτῶνται καὶ μέ τήν ύποβάθμιση πού παίρνει ἡ γεωργία στήν κλίμακα τῆς ἀξίας τῶν οἰκονομικῶν πηγῶν, πού διαμορφώνεται στή συνειδηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς γιά τήν ἐπιδίωξη ἐνός λογικοῦ καὶ σταθεροῦ οἰκογενειακοῦ εἰσόδηματος.

Οι βαθύτερες αἰτίες τῆς κρίσιμης αύτῆς κατάστασης πού ἐμφανίζει ἡ παραμεθόρια αύτή περιοχή θά πρέπει νά ἀναζητηθοῦν, πέρα ἀπό τίς περιπέτειες τῶν πολέμων κυρίως, καὶ στίς παρενέργειες τοῦ εἴδους τῆς ἀνάπτυξης πού χαρακτηρίζει μεταπολεμικά καὶ τόν ἑθνικό, ἀλλά καὶ τόν εύρυτερο οἰκονομικό καὶ κοινωνικό χῶρο στόν ὅποιο ἐντάσσεται ἡ περιοχή τῆς μελέτης.

"Ἐνα αἴτιο ἐπίσης πού δέν πρέπει νά ύποτιμηθεῖ είναι ἡ ἐπίμονη ύποτιμηση τῆς σημασίας τῆς ὄρεινῆς οἰκονομίας στόν προγραμματισμό τοῦ ἀναπτυξιακοῦ σχεδιασμοῦ τῆς χώρας.

· Η λύση ἐνός προβλήματος μέ τέτοιες διαστάσεις, τό ὅποιο είναι συναρτημένο ὅχι μόνο μέ τήν ιδιομορφία τῆς ἐλληνικῆς γῆς καὶ τή φύση τῶν ἀνθρώπων τῆς, ἀλλά καὶ μέ γενικότερους παράγοντες, είναι φανερό πώς δέν μπορεῖ νά είναι οὕτε ἀπλή οὕτε εὔκολη.

Δυσκολίες στή διερεύνηση καὶ ἀναζήτηση μιᾶς λύσης ύπηρξαν πολλές. · Από τό μεγάλο πλῆθος τῶν μεγεθῶν πού συνθέτουν τήν εἰκόνα τῆς περιοχῆς καὶ κυρίως τήν ποιότητα τῆς ζωῆς, ἔνας σημαντικός ἀριθμός είναι ἀδύνατο νά ἀπεικονιστεῖ σέ μεγέθη πού ἔχει ἐπινοήσει ἡ τεχνοκρατική σκέψη.

Συνεπῶς, ἡ πρώτη δυσκολία γιά τούς μελετητές ἐμφανίστηκε στήν ἐπιλογή τῶν μεγεθῶν ἐκείνων μέ τά ὅποια θά ἤταν δυνατό νά γίνει ἀξιολογικά μιά σχετικά ὄρθη περιγραφή τῆς ύπάρχουσας κατάστασης, ὥστε τά μέτρα πού είναι δυνατό νά παρθοῦν γιά τή βελτίωσή τῆς νά βροῦν ἀνταπόκριση καὶ κατανόηση σ' ἐκείνους γιά τούς ὅποιους πραγματικά προορίζονται. Αύτή ἡ σχέση ἀνάμεσα στήν τεχνοκρατική ἐπιλογή καὶ τήν ἀνθρώπινη ἀνταπόκριση ὀδηγεῖ βασικά στή σκέψη πώς γιά νά πετύχει ἔνα μέτρο, ἀπό ὅσα είναι δυνατό νά παρθοῦν ἀπό τό κράτος, πρέπει νά ἐνταχθεῖ στό παράλληλο γενικό πρόβλημα τῆς συνειδητῆς συμμετοχῆς τοῦ πληθυσμοῦ στήν κρατική προσπάθεια, τό ὅποιο πρέπει νά ἐπιλύσει ἡ πολιτεία ὑστερα ἀπό μιά ὄρθη καὶ βαθιά διερεύνηση τῶν ἐσωτερικῶν κοινωνικῶν δομῶν καὶ διαδικασιῶν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας.

Μία ἄλλη γενικότερη δυσκολία, πέρα ἀπό τήν ἀνυπαρξία ὅποιασδήποτε συστηματικῆς μελέ-

της τῶν ἐσωτερικῶν δομῶν τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας μέ στόχο τή συνεργασία τῶν κατοίκων μέ τό κράτος, είναι ἡ ἐπιρροή τῆς γραφειοκρατίας. Αύτό τό τεράστιο γιά τή χώρα πρόβλημα είναι βέβαια γενικότερο καὶ καθολικότερο καὶ ἀσφαλῶς πέρα ἀπό τά ὅριά τῆς μελέτης. · Επειδή ὅμως ἡ ἐπίδρασή του καὶ στά προβλήματα τῆς περιοχῆς είναι ισχυρή, στά προτεινόμενα ἀπό τούς μελετητές μέσα καὶ μέτρα, καὶ κατά τό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, δέν ἀγνοήθηκε. · Ήπρόταση τῶν μελετητῶν ἀπό τό πρῶτο ἦδη στάδιο τῆς μελέτης, γιά τήν ἰδρυση ἐνός καλά μελετημένου Ὀργανισμοῦ Παραμεθορίων Περιοχῶν, βασισμένου στά συμπεράσματα τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης διοίκηση τῶν ἐπιχειρήσεων, ἔχει σκοπό νά ἔξουδετερώσει τουλάχιστο τά μειονεκτήματα πού προέρχονται ἀπό τό πολυβάθμιο καὶ δυσκίνητο σύστημα τῆς κρατικῆς διοίκησης.

· Η συνοπτική αύτή ἀναφορά στά γενικότερα πλαίσια τοῦ προβλήματος ἔχει σκοπό νά τοποθετήσει τά ὅρια πού ἔχουν οἱ δυνατότητες καὶ οἱ προϋποθέσεις τῶν μέτρων καὶ μέσων πού προτίνονται ἀπό τούς μελετητές στά πλαίσια τῆς σημερινῆς πραγματικότητας, γιά μιά περιοχή ἡ ὅποια δυναμικά δέν είναι τόσο φτωχή ὅσο συνηθίσαμε ἴσως νά τή δεχόμαστε.

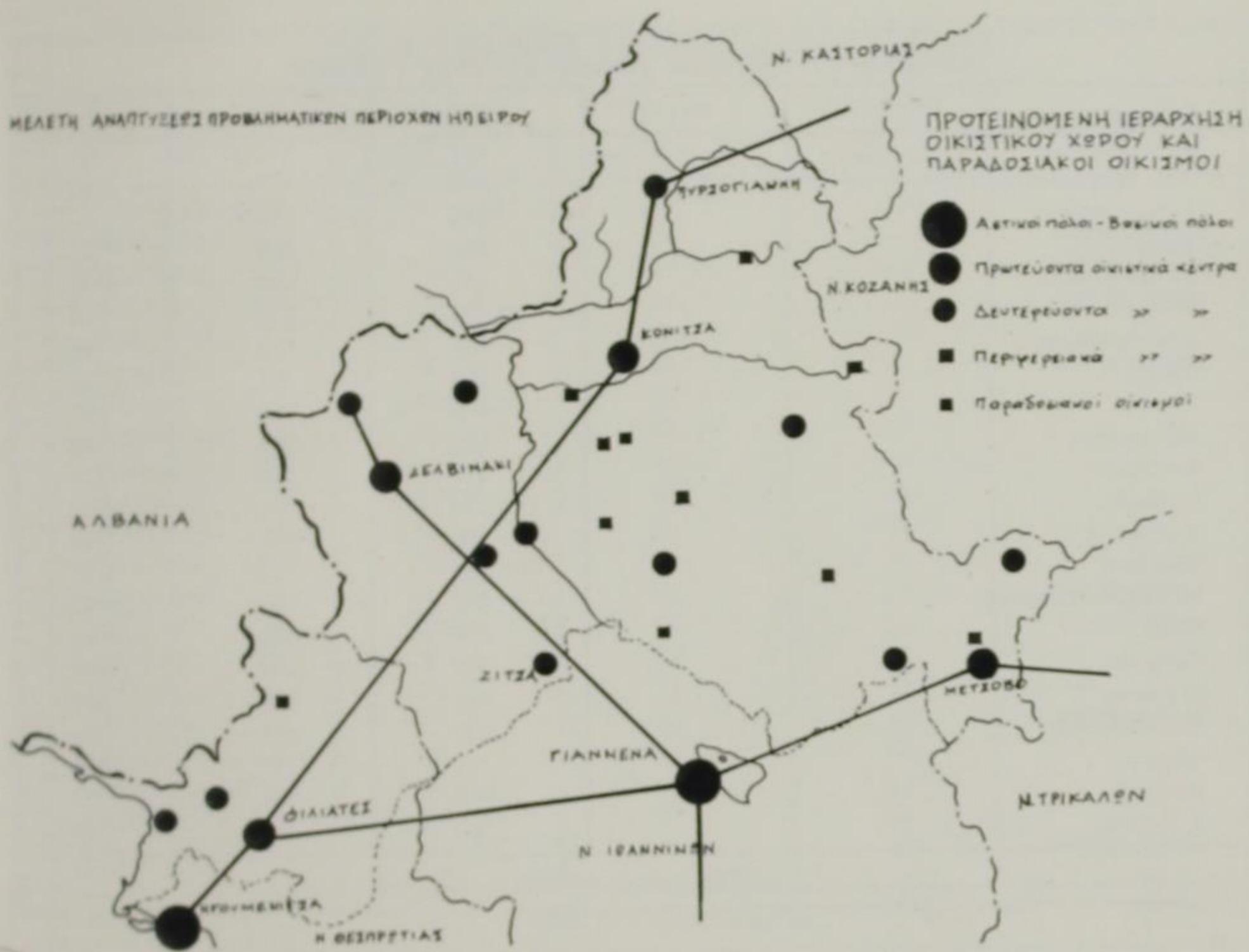
Μέ βάση αύτές τίς σκέψεις ἡ μελέτη κατευθύνθηκε σέ δύο βασικούς στόχους. Πρῶτο, στό νά δώσει τά κατάλληλα στοιχεῖα γιά μιά ὄρθη καὶ χρήσιμη περιγραφή τοῦ χώρου τῆς περιοχῆς μελέτης. Δηλαδή νά πληροφορήσει σωστά τά κέντρα ἀποφάσεων.

Δεύτερο, νά προτείνει μιά ἐπιθυμητή ἀνακατάταξη τῶν δομῶν τοῦ χώρου μέ ἀναφορά στά τεχνοκρατικά κριτήρια τῶν προδιαγραφῶν, π.χ. στά πενταετή καὶ δεκαετή προγράμματα ἔργων, καθώς καὶ στούς δείκτες τῶν εἰσοδηματικῶν ἀποτελεσμάτων.

· Η ἐναρμόνιση αύτῶν τῶν στόχων μέ τό καταρτίζομενο μέ γενικότερα κριτήρια κυβερνητικό πρόγραμμα, θά προσδιορίζει κάθε φορά καὶ τήν ἀναγκαία διαφοροποίηση τῶν μέσων καὶ μέτρων πού θά θεωρηθοῦν σκόπιμα γιά τό εἰδικότερο συμφέρον τῆς περιοχῆς ἡ τῆς χώρας γενικότερα.

Βάσει τῶν προδιαγραφῶν καὶ τῆς σύμβασης προβλέπονταν τρεῖς φάσεις: α) γενική ἀναγνώριση τῆς περιοχῆς, προσδιορισμός τομέων πρός ἀνάπτυξη, β) ύπάρχουσα κατάσταση, ἐναλλακτικές προτάσεις-λύσεις, καὶ γ) ἐπεξεργασία τελικῆς πρότασης μέ ἀναφορά στά συγκεκριμένα ἔργα καὶ μέτρα.

Γιά τή μελέτη βασικά συνεργαστήκαμε μέ τήν ἐπιτροπή παραλαβῆς, τό Ὕπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, ὅλα τά «παραγωγικά» Ὕπουργεῖα, τή Νομαρχία Ἰωαννίνων καὶ μέ τούς προέδρους



τῶν Κοινοτήτων τῆς περιοχῆς μελέτης. Ειδικά στούς κοινωνικούς φορεῖς τῶν κατοίκων και εἰδικότερα στούς προέδρους τῶν 202 κοινοτήτων τῆς περιοχῆς μελέτης στάλθηκε ειδικό έρωτηματολόγιο μὲ κύριο σκοπό νά έκφράσουν τὴ γνώμη τους γιά τὴν ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς τους και γιά τὰ προβλήματά τους. Έτοι δημιουργήθηκε ἀρχείο προτάσεων και στοιχείων γιά κάθε κοινότητα. Γιά τὴν ἐφαρμογὴ τῶν προτάσεων, σύμφωνα μὲ τὸ προτεινόμενο πρόγραμμα ἀνάπτυξης, προτάθηκαν συγκεκριμένα μέτρα και ειδική συγκεκριμένη ἔκθεση στάλθηκε σὲ όλους τοὺς φορεῖς (Υπουργεία κ.λπ.).

Ἐλπίζουμε πῶς ἡ δυναμική μορφὴ τοῦ σχεδίου γιά τὴν ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς, πού προτείνουμε, ἐπιτρέπει τὴν προσαρμογὴ του στὶς γενικότερες συνθῆκες πού αὲ εὔλογα προβλέπτο μέλλον μποροῦν νά ἐμφανιστοῦν.

Καὶ μερικές γενικές ἀπόψεις

Λέξεις αὖν τὸν «χωροταξικό σχεδιασμό», τὴ «χωροταξία», τὸ «πρόγραμμα», ἐγίναν τελευταία πολὺ ἐπίκαιρες, και ἀν μὲ τὸ χωροταξικό σχέδιο δρίζουμε τὴν «τακτοποίηση στὸν χώρο τῶν κοινωνικῶν και οικονομικῶν δραστηριοτή-

τῶν» μένει ἀπ' ἔξω μιά ἄλλη διάσταση τοῦ χωροταξικοῦ σχεδιασμοῦ, ἡ πολιτική, τὸ πολιτικό σύστημα. Ή σύλληψη, ἡ διαδικασία μελέτης και ἡ ἐφαρμογὴ κάθε χωροταξικοῦ σχεδίου μορφοποιοῦνται μέσα στὸν «πολιτικό χώρο» και τὸ «σύστημα» στὸ δῆλο ἀνήκει κάθε χώρᾳ. Αν θέλουμε, μποροῦμε νά πούμε διτὶ τὸ Σύνταγμα κάθε χώρας προδιαγράφει στὴν ούσια τούς στόχους κάθε χωροταξικοῦ σχεδιασμοῦ και δίνει τίς πρώτες βασικές κατευθύνσεις. Αν δὲ «πολιτικός» (σύστημα κ.λπ.) ξέρει τούς ἀκριβεῖς στόχους, ξέρει δῆλαδὴ τὶ θέλει, τότε κάθε χωροταξικό σχέδιο δέν εἶναι παρά ἡ μετάφραση, ἡ τακτοποίηση, ἡ ἐφαρμογὴ στὸν «χώρο» πολιτικῶν στόχων και σκοπῶν, πού στὴν ούσια περιλαμβάνουν κοινωνικές και οικονομικές ἐπιδιώξεις. Έτοι βλέπουμε χωροταξικά σχέδια σὲ δημοκρατίες, σχέδια σὲ φαιστικά καθεστῶτα, σχέδια «μικροπολιτικῆς» κ.λπ. Στὰ τελευταῖα, τῆς «μικροπολιτικῆς», περιλαμβάνονται και τὰ δοα γίνονται στὴν Ελλάδα. Εδῶ δέν υπάρχει σχέδιο, δέν υπάρχει «εἰκόνα». Αν παραστήσουμε δῆλαδὴ τὸ σχέδιο αὖν ἔνα «μωσαϊκό», δικαθένας βάζει στὴν Ελλάδα τὴν ψηφίδα του δημού θέλει, μὲ ἀποτέλεσμα νά μήν υπάρχει εἰκόνα.